

CUMHURİYET'İN 80. YILINDA TÜRK SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ VE SORUNLARI: BAĞ-KUR

Saner Güngör*

Sayın Başkan,

Sözlerime başlamadan önce hepinizi şahsım ve Kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Sosyal güvenlik; ülkede yaşayan vatandaşlar arasında hiçbir ayırım yapmaksızın ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda, bugünlerini ve yarınlarını güven altına almayı amaçlar.

Toplumumuzun büyük bir kesimini teşkil eden esnaf, sanatkar ve diğer bağımsız çalışanların sosyal güvenlikleri 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu ile güvence altına alınmıştır.

Bağ-Kur, 1.10.1972 tarihinden itibaren diğer sosyal güvenlik kuruluşları kapsamı dışında kalan ve kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, esnaf, sanatkar, tüccar ve sanayici gibi gelir vergisi mükellefi olanların, malullük, yaşlılık ve ölüm risklerine karşı sosyal güvenliklerini temin etmektedir.

Öte yandan, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmayan köy ve mahalle muhtarları da 10 Eylül 1977 tarihinde yürürlüğe giren 2108 sayılı Kanun ile Bağ-Kur kapsamına alınmışlardır.

Ayrıca 04.05.1979 tarihinde yürürlüğe giren 2229 sayılı Kanuna göre herhangi bir sosyal güvenlik kurumunun kapsamında olmayan ev kadınları, herhangi bir işle iştigal etmeyenler, Türkiye'de ikamet eden

* Bağ-Kur Genel Müdür Yardımcısı

Türk asıllı yabancı uyruklular ile yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın yanlarında bulunan ve çalışmayan eşleri, istekleri halinde Kurumun isteğe bağlı sigortalısı olabilmektedirler.

1.1.1986 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanunu kapsamında olan sigortalılar, malullük ve yaşlılık aylığı alanlar ile bunların aile fertleri ve ölüm aylığı bağlanan hak sahipleri sağlık sigortası kapsamına alınmışlardır.

Diğer taraftan, 1.1.1984 tarihinde yürürlüğe giren 1926 sayılı Kanunla diğer sosyal güvenlik kuruluşları kapsamı dışında kalan çiftçilerimiz de malullük, yaşlılık ve ölüm risklerine karşı Bağ-Kur tarafından sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmışlardır.

Toplumumuzun çok önemli bir kesimini oluşturan ve Bağ-Kur kapsamında sigortalı oldukları halde, sağlık sigortası yardımlarından yararlanamayan çiftçilerimiz de 4386 sayılı Kanunla sağlık sigortası kapsamına alınmışlar, yararlanmaya başlamışlardır.

Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu, kısa adıyla Bağ-Kur, esnaf ve sanatkarların ve diğer bağımsız çalışanların sosyal güvenliğini sağlamak amacıyla çıkarılan ve 2 Eylül 1971 tarihinde kabul edilen 1479 sayılı Kanunla kurulmuştur.

Kurum, bu Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe haiz bir kamu kurumudur. Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşu olan sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili kuruluşu olup, mali ve idari bakımdan özerktir.

1479 sayılı Kanun'a göre kurumun organları, Genel Müdürlük Kuruluşu, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul'dur.

Genel Müdürlük, Genel Müdür, üç Genel Müdür Yardımcısı, Merkez ve Taşra Teşkilatından (İl müdürlüklerinden) oluşmaktadır.

Yönetim Kurulu bir karar organı olup. Kurumun en yüksek yönetim ve karar yetkisinin sorumluluğunu taşımaktadır.

Yukarıda belirtilen tüm bu hizmetleri Kurumun 20 Ekim 2003 tarihi itibarıyla merkezde 780, taşrada 3776 olmak üzere toplam 4.556 personel ile yürütmektedir.

I KURUMUN HİZMETLERİ**A-SİGORTALAMA HİZMETLERİ**

Sigortalama hizmetleri, Bağ-Kur kapsamında sigortalı olması gerek kişilerin tespit ve tescil işlemleri ile başlayıp, emeklilik talebine kadar geçen sürede yapılan hizmetleri kapsamaktadır.

01.10.2003 tarihi itibarıyla 1479 ve 2926 sayılı Kanunlara göre sigortalı sayımız şu şekildedir;

1479 SAYILI KANUNA GÖRE 2926 SAYILI KANUNA GÖRE

Aktif	2.439.921	Aktif	927.946
İsteğe Bağlı	180.734	İsteğe Bağlı	10.089
Muhtar	23.607		
Zorunlu	2.235.580	Zorunlu	917.857

Bağ-Kur sigortalıları bildiğiniz üzere primlerini basamaklar üzerinden ödemektedirler. 1. basamaktan başlamak üzere 24 basamak tespit edilmiştir. Bu basamaklar itibarıyla; 01.07.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 1479 sayılı Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler için de örnek vermek gerekirse 1. basamaktan sağlık primiyile birlikte toplam 121.956.434 TL, 12. basamakta toplam 174.027.720TL 24. basamakta ise toplam 454.516.976 TL, aynı şekilde tarım kesiminde çalışan 2926 sayılı Kanuna tabii sigortalılarımızın da primleri yine 24 basamak üzerinden ödenmekte olup buna da örnek vermek gerekirse 1. basamaktan sağlık primi ile birlikte toplam 52.890.600 TL, 12. basamaktan 98.372.400 TL, 24. basamaktan ise 222.126.800 TL prim ödemektedirler.

B- TAHSİS HİZMETLERİ

Bağ-Kur 1479 ve 2926 sayılı Kanunlara göre malullük, yaşlılık ve ölüm yardımlarıyla yaşlılık ve ölüm toptan ödemesi ile cenaze yardımları yapmaktadır. Bu duruma göre aylık alanların durumu şu şekildedir;

	1479 SAYILI KANUNA GÖRE	2926 SAYILI KANUNA GÖRE
Yaşlılık	735.726	113.146
Malullük	15.127	1.728
Ölüm(Hak sahibi)	505.559	64.965
TOPLAM	1.256.448	179.839

Yukarıda prim tutarlarına verdiğim örneğe muvazi olarak 1479 sayılı Kanuna tabi bir sigortalımız 1. basamaktan toplam aylığı 236.459.287 TL, 12. basamaktan 336.476.664 TL, 24. basamaktan 681.839.297 TL olmaktadır. Tarım kesiminden emekli olan sigortalımızın aylığı ise 1. basamaktan 165.822.400 TL, 12. basamaktan 263.870.350 TL, 24. basamaktan 470.022.450 TL olmaktadır.

C- SAĞLIK SİGORTASI HİZMETLERİ

1479 sayılı Kanun kapsamına giren Bağ-Kur sigortalıları 3235 sayılı Kanunla 1.1.1986 tarihinden itibaren kademeli olarak sağlık sigortasına kavuşturulmuşlardır. Sağlık hizmetlerinden sigortalılar ile eş ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları, sigortalıların ana ve babaları; yaşlılık ve malullük aylığı almakta olanlar ile eş ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları, bunların ana ve babaları ve ölüm aylığı almakta olanlar yararlanmaktadular.

Bağ-Kur, sağlık sigortası hizmetlerini Sağlık Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Mahalli İdareler, Üniversiteler ve Kamu İktisadi Teşebbüslerine ait sağlık tesisleri ile diğer sağlık tesislerinden satın almak suretiyle yerine getirmektedir. Kurumla anlaşması bulunmayan resmi hastaneler ile acil hallerde özel hastanelerde yapılan tedavi bedelleri ise Sağlık Bakanlığınca belirlenen fiyat tarifesi üzerinden sigortalı ve hak sahiplerine ödenmektedir.

Diğer taraftan, Bağ-Kur sigortalıları ve hak sahipleri, tedavileriyle ilgili ilaçları katılım paylarını ödeyerek sayıları 15.623 olan eczanelerden ücretsiz temin edebilmekte, anlaşmalı olmayan eczanelerden temin edilen ilaç bedelleri aynı esaslar dahilinde kendilerine ödenmektedir.

Eylül 1995 ayından itibaren ortez, protez, gözlük cam ve çerçevesi ile iyileştirme vasıtası bedelleri de sigortalı ve hak sahiplerine ödenmektedir.

Sağlık sigortasına tabi sigortalıların, sağlık yardımlarından faydalanmaları, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve prim borcu bulunmaması şartlarına bağlıdır.

Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik yapılması hakkında 4.11.1998 tarih ve 4386 sayılı Kanun 8.11.1998 tarih ve 23517 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Söz konusu kanunla 1.1.1999 tarihinden itibaren Bağ-Kur tarım sigortalıları da 1479 sayılı Kanun hükümlerine paralel olarak sağlık sigortası kapsamına alınmışlardır. Tarım sigortalılarına 1.9.1999 tarihinden itibaren sağlık karnesi verilmeye başlanmıştır.

1479 ve 2926 sayılı Kanunlara göre 15.807.673 sigortalı ve hak sahibi sağlık sigortası kapsamında olup. Bunlardan bu güne kadar yasal şartları taşıyan 9.585.879 kişiye sağlık karnesi verilmiştir.

II. KURUMUN MALİ DURUMU

A- GELİRLER

a) Prim Gelirleri

Bağ-Kur'un gelirleri önemli ölçüde sigortalıların ödediği primlerden oluşmaktadır.

1479 ve 2926 sayılı Kanunlara tabi sigortalılar, buldukları basamakların gösterge tutarları üzerinden uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık, ölüm) için %20, sağlık sigortası için %20 olmak üzere toplam %40 oranında prim ödemektedir.

Bağ-Kur'un Yıllar İtibariyle Prim Gelirleri Aşağıdaki Gibidir:

PRİM GELİRLERİ (Milyar TL.)

Yıllar	1479 Sayılı Kanuna Göre			2926 Sayılı Kanuna Göre				G.Toplam
	U.V.Sig.Pri.	Sag.Sig.Pri.	Toplam	Prim	Tevkifat	Sağlık.Sig.Pri.	Toplam	
1999	221.021,4	130.321,9	351.343,3	20.883,6	18.351,8	12.384,6	51.620,0	402.963,3
2000	350.092,7	256.809,5	606.902,2	39.834,1	22.345,8	28.265,8	90.445,3	697.347,5
2001	603.714,9	454.716,9	1.058.431,8	69.666,6	32.323,3	64.098,8	166.088,7	1.224.520,5
2002	920.474,7	826.636,2	1.747.110,9	110.086,1	40.396,2	137.666,8	288.149,1	2.035.260,0
2003 (*)	697.520,9	670.167,2	1.367.688,1	87.065,3	34.803,0	83.650,9	205.519,1	1.573.207,2

(*) 2003 yılı rakamları sekiz aylık olup geçicidir.

b- DİĞER GELİRLER VE DEVLETYARDIMLARI

Kurumumuzun nakit mevcutları ihtiyaç yerlerinde kullanılıncaya kadar çok kısa vadeler ile kamu bankalarında repo yoluyla değerlendirmekte ve bu yolla Kurum gelirleri arttırılmaya çalışılmaktadır.

Yıllar itibariyle faiz ve benzeri gelirler ile Devlet yardımlarına baktığımızda;

DİĞER GELİRLER VE DEVLET YARDIMLARI

(Milyar TL)

Yıllar	Faiz Gelir.	Kira ve Diğ.Gelir.	Devlet Yard.	Toplam
1999	8.923,5	2.251,3	796.145,3	807.320,1
2000	22.492,0	9.241,9	1.051.460,0	1.083.193,9
2001	38.249,6	17.578,0	1.740.000,0	1.795.827,6
2002	24.004,3	6.824,0	2.622.000,0	2.662.828,3
2003 (*)	13.943,0	112.595,0	3.656.740,0	3.783.278,0

bu şekilde olmaktadır.

(*) 2003 yılı rakamları dokuz aylık olup geçicidir.

Kurumun giderlerine de bir göz atarsak;

B-GİDERLER**a- Tahsis Ödemeleri**

Bağ-Kurdan emekli olanların aylıkları Halk Bankası, Vakıflar Bankası ve T.C. Ziraat Bankası şubeleri tarafından ödenmektedir. Banka şubeleri bu ödemelerini karşılığı olsun veya olmasın, önce il merkezlerindeki temerküz hesaplarma mal etmekte, buralarda yeterli karşılığının olmaması halinde, Ankara'daki ana temerküz hesaplarından provizyon almaktadırlar.

Tahsis ödemeleri; malullük, yaşlılık, ölüm aylığı, müşterek emeklilik, toptan ödemeler ile prim iadeleri ve sosyal yardım zammından oluşmaktadır.

Yıllar itibariyle baktığımızda;

Yıllar	demeler Milyar TL
1999	762.603,4
2000	1.138.826,9
2001	1.783.547,7
2002	2.766.274,4
2003 (*)	2.926.667,3

(*) 2003 yılı rakamları dokuz aylıktır. SSK'ya aktarılan 561 trilyon TL dahildir.

b - Sağlık Harcamaları

Bağ-Kur'un yıllar itibariyle yaptığı sağlık sigortası harcamaları aşağıdaki gibidir.

Yıllar	Harcamalar (Milyar TL)
1999	413.417,2
2000	730.295,6
2001	1.228.848,9
2002	2.195.308,2
2003 (*)	2.205.534,0

C-KURUMUN GELİR - GİDER DENGESİ

Bağ-Kurun finansman açığı 1989 yılından itibaren artmaya başlamış, 1991 yılından itibaren ise Kurum bütün sigorta kollarmda açık vermeye başlamış ve bu açıklar önce geliştirme ve destekleme fonundan daha sonra Hazine Müsteşarlığı bütçesinin sosyal transferler bölümüne konulan ödenekten karşılanmıştır.

Yıllar	Gelirler (Milyar TL.)	Giderler (Milyar TL.)	Gider Fazlası (Milyar TL.)
1999	1.210.283,4	1.309.598,9	(-) 99.315,5
2000	1.780.541,4	1.899.118,4	(-) 118.577,0
2001	3.020.348,1	3.059.214,4	(-) 38.866,3
2002	4.698.088,3	5.032.115,1	(-) 334.026,8
2003 (*)	2.031.950,0	5.687.781,8	(-) 3.665.831,8

(*) 2003 yıllı rakamları dokuz aylık olup geçicidir.

Not: Gelirlere Devlet Yardımı dahildir.

2003 yılı bütçe tahminlere göre, Kurumun yıllık gelirleri 3.515 trilyon TL, giderleri ise 7.609,0 trilyon TL olarak gerçekleşecektir. Bu durumda Bağ-Kurun 2003 yılı açığı 4.094 trilyon TL civarında gerçekleşecektir.

KURUMUN AĞUSTOS 2003 TARİHİ İTİBARIYLA BORÇ DURUMU

Kurumun Ağustos/2003 tarihi itibarıyla mevcut borçları aşağıdaki gibidir.

Sağlık Sigortası borcu	946.300,0 Milyar TL.
Günü geçmiş	516.900,0 Milyar TL.
Günü geçmemiş	429.400,0 Milyar TL.
Müşterek emeklilik hissesi borcu	195.991,0 Milyar TL.
Maliye Bakanlığına vergi iadesi avans borcu	4.419,0 Milyar TL.
TOPLAM	1.146.710,0 Milyar TL.

KURUMUN 30 AĞUSTOS 2003 TARİHİ İTİBARIYLA ALACAK DURUMU

Kurumun 30.08.2003 tarihi itibarıyla prim alacakları aşağıdaki gibidir.

1479 Sayılı Kanuna Göre

Hiç Prim Ödememiş Sigortalılar	4.304,8 Trilyon TL
Prim Borcu	1.772,4 Trilyon TL
Gecikme Zammı	2.532,4 Trilyon TL
Prim Ödememiş Sigortalılar	5.288,9 Trilyon TL
Prim Borcu	2.400,9 Trilyon TL
Gecikme Zammı	2.888,0 Trilyon TL
TOPLAM	9.593,7 Trilyon TL

2926 Sayılı Kanuna Göre

Hiç Prim Ödememiş Sigortalılar	2.579,5 Trilyon TL
Prim Borcu	1.806,9 Trilyon TL
Gecikme Zammı	772,6 Trilyon TL
Prim Ödememiş Sigortalılar	1.000,6 Trilyon TL
Prim Borcu	645,4 Trilyon TL
Gecikme Zammı	<u>355,2 Trilyon TL</u>
TOPLAM	3.580,1 Trilyon TL

GENEL TOPLAM (1479+2926)

Prim Borcu	6.625,6 Trilyon TL
Gecikme Zammı	6.548,2 Trilyon TL
TOPLAM	13.173,8 Trilyon TL

Aynı tarih itibarıyla 1479 sayılı Kanuna tabi 2.439.921 sigortalıdan sadece 824.744'ünün Kuruma Prim borcu bulunmamakta olup. Kalan 1.615.177 sigortalının Kuruma borcu vardır. Yine 2926 sayılı Kanuna tabi 927.946 sigortalıdan 775.000'i Kuruma borçlu 152.578'i ise Kuruma borçlu değildir.

Kurumumuzla ilgili olarak yapılan temel düzenlemeleri açıklamak istiyorum.

III - TEMEL DÜZENLEMELER

A - 4692 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulaması getirilmiş olmasına rağmen 02.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4956 sayılı Kanunla bu uygulamadan vazgeçilmiştir.

B - 4736 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER

Bağ-Kur sigortalılarının ödeyecekleri sağlık sigortası prim oranı Şubat/ 2002 ayından geçerli olmak üzere %15 den %20'ye çıkarılmıştır.

C - 4747 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER

1479 sayılı Kanununun 50'nci maddesine göre belirlenmesi gereken 1.4.2002-31.3.2003 tarihleri arasında sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabına esas gelir basamaklarını ve buna ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisini Bakanlar Kuruluna veren 20.03.2002 tarih ve 4747 sayılı Kanun 01.04.2002 tarih ve 24713 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Buna göre 1.4.2002-30.6.2002 tarihleri ile 1.7.2002-31.3.2003 tarihleri arasında uygulanacak gelir basamakları Bakanlar Kurulunca tespit edilmiştir.

D - 4748 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER

Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanuna Göre Gelir veya Aylık Almakta Olanlara Sosyal Destek Ödemesi Yapılması Hakkında 4748 sayılı Kanun 15.01.2003 tarih ve 24994 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Buna göre; 1479 sayılı Kanuna göre yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı alanlara, aynı Kanununun 36 ncı maddesinin son fıkrasına göre yapılan artış miktarlarını Ocak 2003 aylık ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere 1 ila 12 nci basamaklarda 100 milyon liraya, 13 ila 24 üncü basamaklarda 75 milyon liraya tamamlayacak miktarlarda, aylıklara net olarak eklenmek suretiyle sosyal destek ödemesi yapılmıştır.

2926 sayılı Kanuna göre yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı alanlara, Ocak 2003 aylık ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, yıl içerisinde memur maaş katsayısının artışı dolayısıyla yapılan artış miktarlarını 100 milyon liraya tamamlayacak miktarlarda, aylıklara net olarak eklenmek suretiyle sosyal destek ödemesi yapılmıştır.

4956 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerle;

Kurumumuz tarafından uygulanmakta olan 1479 ve 2926 sayılı Kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesini ve bu kanunlara ek ve geçici maddeler eklenmesini öngören 4956 sayılı Kanun, 2.8.2003 tarih ve 25187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Buna göre;

- Sigortalılar buldukları basamak dahil bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı talepte bulunmak şartıyla buldukları basamakları en fazla oniki basamak yükseltmek hakkı verilmiştir. Sigortalılar, Kanun yürürlüğe girdiği 2.8.2003 tarihinden başlamak üzere, talep süresinin sona erdiği 3 Kasım 2003 tarihi mesai bitimine kadar olan üç aylık süre içinde yazılı olarak basamak yükseltme talebinde bulunacaklardır.
- 5 yıl ve daha fazla süre prim borcu olanlarla bu süreye ilişkin borçları bulunan sigortalılarımızın prim borçları yeniden yapılandırılmıştır. Kanunun yayım tarihi olan 2.8.2003 tarihinden 2.9.2003 tarihi mesai bitimine kadar müracaat ederek taksitler halinde ödemek için talepte bulunanların bu borçlarının tahsili yeniden yapılandırılmıştır. Müracaat süresi Yönetim Kurulumuzun 1.9.2003 tarih ve 189 sayılı kararı ile 1.10.2003 tarihine kadar uzatılmıştır.
- Sigortalılık niteliği taşıdıkları halde 4.10.2000 tarihine kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olan sigortalıların sigortalılık hak ve mükellefiyetleri 4.10.2000 tarihinden itibaren başlayacağından, zorunlu sigortalı olarak tescil edilmiş olanların sigortalılıkları, Kanun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmaları ve 20.4.1982 – 04.10.2000 tarihleri arasındaki Vergi Kayıtlarını belgelemek ve belgelenen bu sürelerle ilişkin olarak hesaplanacak prim borçlarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 1

yıl içinde, ödeme tarihinde buldukları gelir basamağının yürürlükte olan prim tutarı üzerinden ödemek kaydıyla bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

- Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklulara talepleri halinde isteğe bağlı sigortalı olma hakkı tanınmıştır.
- Söz konusu Kanun ile Kurumunuzda Finansman ve Aktüerya Dairesi Başkanlığı Kurulmuş olup yönetmelik çalışmaları sürdürülmektedir.
- Kurumun taşra teşkilatında denetim hizmetlerini yürütmek üzere Denetmen ve Denetmen Yardımcıları kadrolar tahsis edilmiştir.
- Cenaze Yardımı Artırılmıştır
- Yönetim Kurulumuzun 09.01.2003 tarih 2003/2 sayılı kararı ile sigortalıların ölümleri halinde 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 1479 sayılı Yasanın 47. maddesine göre cenaze yardımı 129.700.000 TL ye, 2926 sayılı Kanuna tabi olanlarda ise 78.820.000 TL ya çıkarılmıştır.
- Kurumuzca yürütülen sigortalılık hizmetlerini kolaylaştırmak yönünde başlatmış olduğu projelerden de bahsetmek istiyorum.

IV - PROJELER

A - Eczane Otomasyon Projesi (BEOS)

Yaygın kullanımına 1 Şubat 2002 tarihi itibariyle geçilmiş olan bu proje ile, yaklaşık 15.000 eczanenin 81 il ve bunların ilçelerinden internet yoluyla Kurum ana bilgisayarına on-line olarak bağlanmasını sağlanmıştır. 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olan bu proje ile;

- Eczane ilaç harcamaları kontrol atma alınmış,
- Hizmet kalitesi arttırılmış,
- Usulsüz kullanım önlenmiş,
- Kanunda öngörüldüğü şekilde yardımların, hak edene verilmesi sağlanmış,
- Sigortalı, eczane ve sağlık kuruluşlarının kontrol edildiği üçlü bir denetim geliştirilmiş,

- Pahalı ilaç denetimi sağlanmış ve ilaç bitmeden yenisinin alınması önlenmiş,
- Yapılan borç kontrolü ile düzenli prim ödeme oram yükseltilmiştir,
- Kurumuzda daha önce elle yapılan reçete kontrolüne son verilmiştir.

B - Anlaşmalı Sağlık Kuruluşu Projesi (KODS)

Sağlık harcamalarının denetim altına alınması konusundaki çalışmalarımızdan bir diğeri de, anlaşmalı sağlık kuruluşlarının yine internet üzerinden on-line olarak Bağ-Kur ana bilgisayarına bağlanmasını sağlayan KODS projesidir. Bu proje iki paket olarak kullanıma açılmıştır. 24 saat kesintisiz hizmet veren bu proje ile sağlık kuruluşları ile yapılan paket fiyat anlaşmaları çerçevesinde, şimdilik hastanelerin kardiyovasküler cerrahi ve hemodiyaliz üniteleri ile özel diyaliz merkezlerinden fatura bilgilerinin transfer edilmesi gerçekleştirilmektedir. Yeni anlaşmalar yapıldıkça, yeni paketlerin sisteme eklenmesi kısa sürede, peş peşe yapılabilecektir. Nitekim, anlaşmalı optik merkezleri için de çok yakında internet bağlantısını duyurmaya hazırlanmaktayız. Ayrıca sisteme uymayan merkezlerin sözleşmeleri sona erdirilecektir. Bu projede de tıpkı eczane projesinde olduğu gibi;

- Bir kısım hastane harcamalarının kontrol altına alınmasını,
- Usulsüz karne kullanımının önlenmesini,
- Kanunda öngörüldüğü şekilde yardımların, hak edene verilmesini,
- Doktor, sigortalı ve sağlık kuruluşlarının kontrol edildiği üçlü bir denetimin gerçekleştirilmesini,
- Tasarruf edilen kaynakların hizmet olarak sigortalıya geri döndürülmesinin sağlanmasını,
- Yapılan tedavilerin protokole ve sürelerine uygunluğunun denetiminin sağlanmasını,
- Yapılan borç kontrolü ile düzenli prim ödeme oram yükseltilmesini beklemekteyiz.

C - Banka Otomasyon Projesi (BANKA)

On-line çalışan ve anlaşmalı bankalara prim tahsilatı bilgilerini, emekli ödeme talimatlarını ve diğer tedarikçi kuruluşlara yapılacak ödeme bilgilerini bankaya, yapılan tahsilat bilgilerini dakika mertebesinde bir çabuklukla, Kurum ana bilgisayarına otomatik olarak transfer edebilecek bir sistem olarak tasarlanan Banka Otomasyon Projesi (BANKA) Kurum ile anlaşması bulunan bankalar tarafından uygulamaya açılmıştır.

Projenin amacı;

Kurumun hesaplarını anında kontrol edebilecek ve finansal değerlendirmelerini anında yapabilecek olması,

Sigortalıların herhangi bir banka şubesine gittiğinde, ne alacağını, varsa artış ve/veya kesintilerini ve ödeyeceği primi bilecek olması,

Sigortalıların artık Kurum veznelerinde ödemelerini yapabilmek için uzun kuyruklarda bekleme zahmetine katlanmayacak olması,

Sigortalıların aynı zamanda bireysel bankacılık hizmetlerinden de yararlanabilecek olması,

Sigortalıların yaptıkları ödemelerin anında hesaplarına işlenecek olması,

İhsan Kaynaklarının verimli kullanılmasına hizmet edecek olmasıdır.

Projenin tam fonksiyonları ile hayata geçirilmesini teminen Vakıflar Bankası ve Halk Bankası ile protokol imzalanmış, projenin amacına uygun olarak prim tahsilatına başlanılmıştır.

Ziraat Bankası ile de test çalışmaları sonuçlanmak üzeredir. Anılan banka ile de protokol imzalanmasını takiben, diğer bankalarda olduğu gibi, yapılan tahsilatlar, arında sigortalı hesaplarına işlenmiş olacaktır.

V - TOPLAM KALİTE ÇALIŞMALARI

Kurumumuzda Kalite Yönetim Sistemi kurulmuş olup Genel Müdürlük ve 80 İl Müdürlüğümüz ISO 9001: 2000 Kalite Sistem Belgesi almaya hak kazanmıştır.

Bağ-Kurun içinde bulunduğu mali sıkıntının başlıca nedenlerini sıralamak gerekirse;

1- İleri yaştaki 200.000 sigortalıya, en az 10 yıl süre ile herhangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi nam ve hesaplarına yaptıkları çalışmaların prim ödemeksizin belgelenmeleri halinde, 5 yıl gibi kısa bir süre prim ödeyerek emekli olma imkanı verilmesi bunlardan yaklaşık 28.000 kişiye halen aylık ödeniyor olması,

2- Muhtar sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara ve zorunlu sigortalılara değişik borçlanma imkanı verilmesi,

3- Emeklilikte yaş haddinin tamamen kaldırılarak, erkek sigortalıların 25, kadın sigortalıların 20 yıl sigortalılık süresini tamamlayıp emekli olmalarına imkan sağlanması,

4- Kurumdan aylık alan sigortalı ve hak sahiplerine herhangi bir prim karşılığı alınmayan Sosyal Yardım Zammı ödemesinin yapılması,

5- Sağlık sigortası prim oranının yetersiz olması,

6- Daha önce zorunlu basamak yükseltme sırasının 6'ncı basamak olması ve sigortalıların büyük bir kısmının düşük basamaklardan prim ödemeleri ve emekli olmaları,

7- Yine geçmiş dönemde prim alacaklarına çok düşük oranda gecikme zammı uygulanması,

8- Kurum fonlarının büyük birikimlere ulaştığı yıllarda karlı ve verimli alanlarda değerlendirilememesi.

Sonuç olarak Kurum kaynakları, 1989 yılından itibaren erimeye başlamıştır.

Bağ-Kurda tespit edilen en önemli problem, primlerin zamanında tahsil edilemeyişi, ikinci ve en az bunun kadar önemli olan diğer problem ise kapsama giren sigortalıların tespit ve tescilinde yaşanan sıkıntıdır.

Prim alacaklarının tahsilinde ciddi sorunlar yaşandığından, Kurumun mali yapısının yeniden düzenlenmesi, finansman problemlerinin çözümü ve emeklilik sisteminin yeniden

yapılandırılması için Bağ-Kurda yasal ve idari yönden tedbirlerin alınması zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

Saygılarımla sunarım.

